

Status

Geheim met termijn

Datum vergadering Gedeputeerde Staten

8 november 2022

Eindtermijn

15 november 2022

Onderwerp

Vierde tranche Regio Deals

Advies

1. Te bepalen dat Gedeputeerde Staten de aanvragen van de gemeenten Rotterdam, Den Haag en Delft bij het Rijk voor een Regio Deal in de vierde tranche ondersteunen;
2. Vast te stellen van de aanvraag voor een Regio Deal Delft waarmee Gedeputeerde Staten samen met de gemeente Delft en de TU Delft mede-indiener worden van deze Regio Deal met een gevraagde rijksbijdrage van € 26.409.545;
3. Te bepalen dat de mogelijkheden zullen worden verkend voor de oprichting van een kennisfunctie voor de Regio Deals in Zuid-Holland;
4. Vast te stellen de brief aan de minister van BZK over de vierde tranche Regio Deals, waarbij Gedeputeerde Staten de aanvragen vanuit Rotterdam, Den Haag en Delft ondersteunen en de ambitie uitspreken om een kennisfunctie voor de Regio Deals in Zuid-Holland in te richten;
5. Vast te stellen de Statenbrief over de vierde tranche Regio Deals, waarmee aan Provinciale Staten wordt bericht dat Gedeputeerde Staten de aanvragen vanuit Rotterdam, Den Haag en Delft ondersteunen, de aanvraag van Delft mede indienen en de ambitie uitspreken om een kennisfunctie voor de Regio Deals in Zuid-Holland in te richten;
6. Vast te stellen de publiekssamenvatting bij het besluit 'Vierde tranche Regio Deals';
7. Geheimhouding op te leggen op bijlage 1 (aanvraag Regio Deal Delft) en deze op te heffen op de dag nadat deze door de gemeente Delft openbaar is gemaakt.

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om in de brief aan Provinciale Staten toe te lichten waarom de Regio Deal Delft mede-ingediend wordt, en die van Den Haag en Rotterdam wordt ondersteund.

Bijlagen

1. Concept aanvraag Regio Deal Delft
2. Brief aan de minister van BZK ter ondersteuning van de aanvragen voor een Regio Deal Delft, Rotterdam en Den Haag
3. Statenbrief over de vierde tranche Regio Deal.

1 Toelichting voor het College

Het kabinet Rutte IV heeft kort voor de zomer aangegeven dat regionale partijen tot en met 15 november a.s. een aanvraag voor een Regio Deal met het Rijk kunnen indienen van maximaal € 40 miljoen. Bij de Regio Deals gaat het in de woorden van het Rijk om “het versterken van de kracht van het gebied en het bijdragen aan een samenleving met veerkracht. Een samenleving waar mensen zich thuis voelen en klaar zijn voor de toekomst. Zo verhogen we samen met inwoners, ondernemers, medeoverheden en kennisinstellingen de ‘brede welvaart’”.

Voor de eerste van drie nieuwe tranches (vierde tranche) heeft het kabinet € 285 miljoen aan cofinanciering beschikbaar gesteld. GS is hierover reeds eerder geïnformeerd. Vanuit Zuid-Holland worden voor deze tranche drie aanvragen ingediend:

Rotterdam Zuid

De gemeente Rotterdam dient een aanvraag in voor € 40 miljoen aan cofinanciering door het Rijk voor de voortzetting van het Nationaal Programma Rotterdam Zuid (NPRZ). De nieuwe aanvraag is dan ook bestemd om de voortzetting van de deelprogramma's zeker te stellen.

Het NPRZ is samenwerkingsverband van gemeente Rotterdam, Rijk, bewoners en partners (zoals woningcorporaties, veiligheidsketen, onderwijs, zorg, werkgevers), om mensen op Zuid evenveel kansen te geven als rest van G4. NPRZ doet interventies op het gebied van School, Werk, Wonen en Cultuur Belangrijke doelen zijn minder uitkeringen, een verbeterde woningvoorraad en betere schoolprestaties. De partners hebben zich gecommitteerd voor minimaal 20 jaar, bij de start in 2012. Het programma is nu halverwege. Er zijn aantoonbare resultaten, maar deze resultaten zijn nog broos.

In 2018 sloten het Rijk en de gemeente een eerste Regio Deal NPRZ, waarin door beiden € 130 miljoen op tafel werd gelegd voor de interventies in de periode 2019-2022. Deze tranche eindigt volgend jaar en daarmee vervalt een belangrijke financiële dekking van het programma. Maar de opgave voor Rotterdam Zuid loopt door. Het is daarom van belang dat de interventies voortgezet kunnen worden om de ambities te kunnen behalen. Onlangs is een midterm review over het programma gehouden. Voorzitter Martin van Rijn van die review stelt dat de ambities van het NPRZ niet naar beneden bijgesteld moeten worden. Maar ook dat met de huidige inzet de ambities waarschijnlijk niet gehaald gaan worden. Er moet dus eerder meer dan minder gebeuren.

Naast het voortzetten van huidige interventies, wil het NPRZ dus meer doen. In navolging van het advies van Van Rijn, vergroot het NPRZ de inzet op de aanpak voor Veiligheid/Ondermijning. Er komt een integrale aanpak voor kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar. En dit alles wordt gedaan met meer eigenaarschap en participatie bewoners. Ook wil het NPRZ, als voorbeeldgebied voor het net opgericht Nationaal Programma Leefbaarheid & Veiligheid (NPLV), haar ervaringen delen met andere gebieden. Zodat de hier geleerde lessen niet alleen op Zuid worden gebruikt, maar in heel Nederland. Het NPRZ draagt zo bij aan het verkleinen van de kloof tussen de gebieden in Nederland die het goed hebben en de gebieden met taaie problemen.

De ambities van het NPRZ de komende jaren, vertaalt zich in een maximale financiële opgave van € 644 miljoen. Hiervan wordt de helft van het Rijk gevraagd. De gemeente heeft cofinanciering klaar staan, afhankelijk van het bedrag dat het Rijk levert. Voor het Rijksdeel worden middelen gevraagd aan via verschillende beschikbare posten op de Rijksbegroting. Deze aanvraag voor de Regio Deal, met een maximum van € 40 miljoen is een onderdeel van de totale financiering. Financiering van het NPRZ via deze Regio Deal is daarom een onmisbare schakel in het voortzetten van het programma.

Den Haag Zuidwest

De gemeente Den Haag dient namens de Alliantieraad Zuidwest een aanvraag in van € 25,78 miljoen voor Den Haag Zuidwest. Via de Alliantieraad Zuidwest werken vele partners samen aan de Brede Aanpak Zuidwest. Het doel is dat in 2040 de 70.000 inwoners van Zuidwest dezelfde kansen hebben als andere inwoners van Den Haag. De kracht zit in het integrale karakter van de aanpak: verbeteringen ten behoeve van ontplooiing, welbevinden, gezondheid, goede woonomstandigheden, veiligheid, werk en participatie worden in samenhang opgepakt.

In 2019 werd een eerste Regio Deal voor € 7,5 miljoen toegekend. Daarmee zijn diverse projecten opgestart. De Alliantieraad vraagt een volgende Regio Deal aan om de ingezette projecten voort te zetten en uit te bouwen en om te laten zien dat Zuidwest niet na vier jaar weer in de steek wordt gelaten. De aanvraag omvat twee pijlers: A. Behouden, bestendigen en versterken van het sociaal weefsel en de sociale basis; B. Bieden van perspectief op bestaanszekerheid via werk. Hiermee wordt ingezet op de twee belangrijkste determinanten voor Brede Welvaart.

De Regio Deal richt zich vooral op kwetsbare bewoners met beperkt sociaal kapitaal en mensen die afgehaakt zijn van de samenleving. De jeugd is een belangrijke doelgroep, maar uiteindelijk zullen alle bewoners profiteren. Maatregelen gericht op perspectief op werk, zijn bedoeld voor alle doelgroepen in de volle breedte: mensen met of zonder uitkering, mensen met 'kleine baantjes', ZZP'ers en zij-instromers. Van de eerste Regio Deal is geleerd dat de succesvolle projecten er in zijn geslaagd om in contact te komen en blijven met bewoners die we vaak niet bereiken met overheidsbeleid.

De Regio Deal richt zich op alle bewoners én ondernemers in Zuidwest doordat de huidige arbeidsmarkt vraagt om de inzet van iedereen. Ambitie is om de wijken met vooral een woonfunctie te veranderen in een dynamische, levendige plek met kansen voor iedereen en waar alle functies – werk, sport, onderwijs en cultuur – voor iedereen op maximaal 15 minuten lopen bereikbaar zijn.

Naast de juiste ruimtelijke context is werk een belangrijke factor. Werkgelegenheid en ondernemerschap worden versterkt en er wordt geïnvesteerd in een betere aansluiting van onderwijs en arbeidsmarkt. De 'campus Zuidwest' rondom de grote transities (woningbouw, energie en klimaat) wordt de motor voor de ontwikkeling en innovatie van economie en de werksectoren van de toekomst en creëert banen op alle opleidingsniveaus. Bedrijven en instellingen werken er samen om leren, werken en innoveren te stimuleren. Voor jongeren komt er speciale aandacht. De nieuwe vakschool 'De Meppel' biedt hiervoor een schitterend startpunt middenin de wijk.

Flankerend aan de Regiodeal wordt op andere terreinen van brede welvaart ook inzet

gepleegd in Zuidwest via het Nationaal programma Leefbaarheid en Veiligheid.

Delft

De urgentie van Delft is inmiddels bekend. De provincie heeft in het voorjaar met de gemeente Delft en de TU Delft de propositie 'De kracht van Delfts Blauw Verzilveren' vastgesteld. Naar aanleiding van deze propositie zijn diverse gesprekken met het Rijk gevoerd om te bezien welke mogelijkheden er zijn om de positie van Delft te verbeteren. Een van de mogelijkheden die het Rijk heeft geopperd is het aanvragen van een Regio Deal. Vervolgens heeft de gemeente Delft een aanvraag voorbereid van € 26.409.545.

Met partners uit onderwijs, bedrijfsleven en overheid zet Delft in op een stad waarin de kansengelijkheid sterk is afgenomen, de sociale cohesie is toegenomen en de verschillen tussen Delft West en Innovatiedistrict Delft kleiner zijn geworden. Vooral de 35.000 inwoners van Delft West profiteren niet van de economische groei en innovatiekracht van Delft. Er is hier een combinatie en stapeling van sociaaleconomische problemen, die de leefbaarheid en veiligheid zwaar onder druk zetten. Dit leidt niet alleen tot sociale spanningen maar zet ook de economische en innovatiekracht van Delft onder druk.

De Regio Deal richt zich op het bevorderen van kansengelijkheid via talentontwikkeling, onderwijs en (de toekomst van) werk. Specifiek gaat het om startkwalificaties, begeleiding naar werk en een betere aansluiting tussen onderwijs en de arbeidsmarkt. Via Social Hubs wordt de verbinding gemaakt met de inwoners van op wijkniveau. Er wordt ingezet op het sluiten van de technologische onderwijsketen van PO, VO, VMBO, MBO, HBO en WO. De ambitie van 'meer mensen aan het werk' zal ook leiden tot een gunstige impuls in sectoren met veel krapte zoals zorg en energietransitie. Met FRAIM wordt een nieuw publiek-privaat kenniscentrum opgericht op de TU Delft Campus dat de toekomst van fysiek werk vormgeeft met behulp van mensgerichte technische innovaties, zoals robotica en digitalisering. Werknemers profiteren hiervan doordat de kwaliteit van werk toeneemt en het draagt ook bij aan een hogere arbeidsproductiviteit.

Daarnaast zorgt de Regio Deal voor versterking van het ecosysteem van technologische bedrijven (MKB, start ups en scale ups). Met broedplaatsen en plekken voor (sociaal) ondernemerschap wordt ook hier inzet op talentontwikkeling en toeleiding naar een baan. Het gaat om initiatieven zoals de realisatie van een mbo/hbo incubator, ondernemerschap onderwijs en breidt het bestaande netwerk van sociaal ondernemers uit.

Flankerend aan de Regio Deal worden de fysieke verbindingen verbeterd om ervoor te zorgen dat de verschillende plekken in de stad ook letterlijk goed verbonden worden.

Provinciale inzet

Ondersteuning Regio Deal-aanvragen

De aanvragen hebben alle drie betrekking op gebieden met een hardnekkige en multidisciplinaire problematiek. Rabo Research heeft voor ons aangetoond deze wijken waar het al slechter gaat, nog verder dreigen te gaan achterlopen bij de rest van het land. Externe ontwikkelingen zoals de transities, de impact van de oorlog in Oekraïne, de gestegen energieprijzen en de woningmarktproblematiek eisen een zware tol omdat

deze gebieden en hun inwoners niet de veerkracht hebben om de gevolgen hiervan op te vangen. Dit is schrijnend voor de betrokken inwoners en ondernemers maar heeft ook in bredere zin negatieve gevolgen. Werkgevers krijgen hun vacatures niet vervuld terwijl er in deze wijken sprake is van een groot onbenut arbeidspotentieel. Daarnaast lopen we het risico op 'afhaken' van een deel van onze bevolking met alle gevolgen voor het maatschappelijk functioneren in onze steden. Meerdere variabelen van de brede welvaart in het hier en nu staan zwaar onder druk, terwijl de kansen om de brede welvaart op de langere termijn te verbeteren (o.a. human capital) onvoldoende kunnen worden opgepakt. De impact hiervan beperkt zich dus niet alleen tot de drie gebieden, maar heeft ook gevolgen voor de economische ontwikkeling en brede welvaart in de rest van Zuid-Holland.

Met de drie aanvragen en de in de volgende tranches nog in te dienen aanvragen willen we een overkoepelend plaatje voor Zuid-Holland neer leggen dat past binnen de intenties van het Rijk als het gaat om de Regio Deals. In deze tranche gaat het om drie gebieden met een hoge urgentie om de 'brede welvaart in het hier en nu' te verbeteren. In de volgende twee tranches is dat ook nog aan de orde, maar zien we ook kansen om in te zetten op de 'brede welvaart in de toekomst'. Op deze wijze kunnen we een sluitend verhaal voor Zuid-Holland aan het Rijk presenteren.

Hoe relevant ook, het is lastig om te voorspellen wat de kansen zijn dat alle drie de aanvragen vanuit Zuid-Holland in de vierde tranche worden gehonoreerd en voor welk bedrag het Rijk zou willen instappen. Uitgaande van de ambitie van het Rijk om de Regio Deals evenwichtig over Nederland te spreiden lijken drie aanvragen uit één provincie en een gevraagd totaalbedrag van € 95,78 miljoen veel. Maar gelet op de staat van de brede welvaart in deze steden in verhouding tot de rest van Nederland en de maatschappelijke urgentie valt een selectie van alle drie de aanvragen door het kabinet zeker te rechtvaardigen.

Wat daarbij kan helpen is dat we elkaar steunen en in de komende maanden een gezamenlijk verhaal vertellen. In dat kader stellen we voor om een brief aan het Rijk met een steunverklaring vast te stellen voor de drie Regio Deal-aanvragen. Deze brief kan als bijlage bij de aanvragen voor een Regio Deals worden gevoegd.

Regio Deal Delft

Ten aanzien van de aanvraag voor een Regio Deal van de gemeente Delft stellen we voor om deze niet alleen te ondersteunen, maar ook mede in te dienen. Dit past in het verlengde van de propositie 'De kracht van Delfts Blauw Verzilveren' die de provincie in het voorjaar met de gemeente Delft en de TU Delft heeft vastgesteld.

De provincie wordt niet verzocht om een directe financiële bijdrage aan de Regio Deal. Er zijn in de aanvraag weinig directe raakvlakken met provinciaal beleid. De gemeente Delft garandeert de door het Rijk verlangde cofinanciering met hulp van middelen vanuit het bedrijfsleven en TU Delft. Een eventuele provinciale subsidie voor bijvoorbeeld Human Capital kan later alsnog worden verrekend met de gemeentelijke inbreng. Gelet op de subsidieregeling kunnen op dit moment geen verdere toezeggingen op dat punt worden gedaan. Dat wordt ook niet gevraagd. Wel wordt door onze partners in de propositie erkend dat de provincie aanpalend aan de Regio Deal relevante investeringen realiseert, zoals bijvoorbeeld via infrastructurele investeringen en campusontwikkeling. In totaal

gaat het om circa € 19,62 miljoen aan investeringen die ondersteunend zijn aan de ontwikkeling die we met Delft willen doormaken.

Inrichting kennisfunctie – Convergentie als pijler

De provincie heeft een activerende rol gespeeld richting regio's om een aanvraag in te dienen voor Regio Deals onder Rutte IV. Dit werd gewaardeerd. Regio's en gemeenten zijn met elkaar in contact gebracht. We hebben enkele keren overleg gehad met de drie gemeenten die opgaan voor een aanvraag voor de vierde tranche. Daaruit is naar voren gekomen dat elke gemeente specifieke problemen en een maatwerk aanpak heeft, maar dat er ook veel overeenkomsten zijn. De aandachtsgebieden zijn alle drie geselecteerd als kwetsbare wijk in het kader van het Nationale Programma Leefbaarheid en Veiligheid (NPLV).

We hebben ook geconstateerd dat in Rotterdam Zuid 10 jaar praktijkervaring aanwezig is van de aanpak in een gebied waar sprake is van een opeenstapeling van naar aard en omvang 'on-Nederlandse problematiek'. Er is al sprake van actieve kennisdeling van het NPRZ, bijvoorbeeld in NPLV-verband maar ook breder. Deze kennis is zowel van nationaal als internationaal van waarde, gezien het feit dat in veel gebieden en steden sprake is van vergelijkbare problematiek; Rotterdam Zuid loopt voorop, zowel in urgentie als aanpak met NPRZ als coördinerend mechanisme.

De gedeelde problematiek en ervaring heeft ons ertoe gebracht om met de regionale partners te overleggen over mogelijkheden om de vele in Zuid-Holland aanwezige kennis in de Regio Deals slimmer toe te passen (valorisatie) en om van elkaar te leren. In dat kader is ook gesproken met onder meer de kennisinstellingen (Resilient Delta). Onze gesprekspartners hebben aangegeven dat ze belangrijke meerwaarde zien in maatschappelijke kennis-toepassing en het leren van elkaar. Door de onderzoekspartners dicht op de uitvoering te organiseren en interventies wetenschappelijk te volgen, kan beter onderbouwd beleid worden gevoerd. Een dergelijk initiatief sluit goed aan bij de aanbeveling uit de midterm review van Martin van Rijn om het NPRZ als al langlopend programma te laten 'leren en leiden', als voorbeeld voor andere gebieden.

De gemeenten zouden het zeer op prijs stellen als de provincie het voortouw zou willen nemen tot het inrichten van een kennisfunctie en zien dit als een belangrijke bijdrage aan de Regio Deals.

De kennisfunctie zou zich moeten richten op de directe maatschappelijke toepassing van (academische) kennis en de kansen voor verbindingen in de kennislijn universiteit-HBO-MBO (werktitel: 'Werkplaats Regio Deals Zuid-Holland'). In eerste instantie heeft dit betrekking op de drie voorgestelde Regio Deals. Bij de volgende tranches kunnen ook andere regio's met een deal aansluiten. Ook het Rijk heeft aangegeven dat ze een dergelijk initiatief interessant vinden en het zouden waarderen als de provincie dit oppakt.

In de komende weken zullen de mogelijkheden voor het oprichten van de kennisfunctie rond Regio Deals worden verkend. Naar verwachting kan dit begin volgend jaar aan GS ter bespreking worden voorgelegd. Vooralsnog wordt voor 2023 verkend of (een deel van) de financiële middelen uit het budget van Kennis Zuid-Holland kan worden benut. In ieder geval is ook de gemeente Rotterdam bereid om een deel van de middelen uit de Regio Deal Rotterdam Zuid in te zetten voor deze kennisontwikkeling.

In de drie aanvragen wordt een tekst opgenomen waarin de gezamenlijke ambitie op het gebied van de kennisfunctie wordt aangegeven.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 0,00
Programma	: Ambitie 1 - Samen werken aan Zuid-Holland
Financiële risico's	: Er zijn geen financiële risico's.

Juridisch kader

Met het mede-indienen van de aanvraag Regio Deal committeren GS zich aan de verdere uitwerking en uitvoering van de beoogde Regio Deal. Afspraken over de inhoud van de diverse projecten en de financiering daarvan moeten nog worden gemaakt. Er worden nog geen juridische en financiële verplichtingen aangegaan. Deze ontstaan pas als na geheel of gedeeltelijk akkoord van het Rijk op deze aanvraag wij samen met de andere indieners en het Rijk een overeenkomst over de Regio Deal aangaan. Deze overeenkomst zal dan aan uw college ter vaststelling en ondertekening worden voorgelegd.

Aan bijlage 1 (aanvraag Regio Deal Delft) van dit besluit wordt op grond van artikel 55 van de Provinciewet geheimhouding opgelegd aan eenieder die hiervan kennis draagt. De reden is dat openbaarmaking tijdelijk achterwege zal blijven tot de dag nadat de gemeente Delft de aanvraag voor de Regio Deal Delft openbaar heeft gemaakt. De geheimhouding om deze reden is genoemd in artikel 5.1, lid 4 van de Wet open overheid.

2 Voorafgaande besluitvorming

n.v.t.

3 Proces

Met de gemeenten Delft, Rotterdam en Den Haag is (ambtelijk) veelvuldig gesproken over de kansen voor Regio Deals in de vierde tranche. Er is ook met de kennisinstellingen gesproken over de opzet van een overkoepelende kennisfunctie voor de Regio Deals in Zuid-Holland. Een voorstel voor GS over de inrichting van de kennisfunctie zal worden voorbereid.

Verantwoordelijk voor het indienen van de aanvraag Regio Deal Delft is de gemeente Delft, TU Delft en de PZH. De deadline voor deze tranche van Regiodeals is 15 november 2022. Het fysieke indienen van de aanvraag zal gebeuren door het invullen van een digitaal aanmeldformulier op de site van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland door een contactpersoon van de gemeente Delft.

Naar verwachting zal het Rijk begin 2023 bekend maken welke van de ingediende aanvragen voor Regio Deals in de vierde tranche worden geselecteerd. Vervolgens wordt in de maanden daarna op basis van de aanvraag een overeenkomst tussen de regio en het Rijk voorbereid. Het is de bedoeling dat deze overeenkomst wordt aangegaan door de partijen die een aanvraag hebben ingediend, de minister van BZK en de inhoudelijk betrokken bewindslieden. Dit gehele proces wordt afgerond met een formele

ondertekening.

De selectie van Regio Deals door het Rijk gebeurt in principe op basis van kwaliteit van de aanvraag, concrete bijdrage aan de verbetering van de brede welvaart in de regio en realisatievermogen. Ook speelt een evenwichtige verdeling over de landsdelen een rol in de afweging.

De gemeentebesturen van Delft, Den Haag en Rotterdam zullen middels een lid GS-brief een afschrift ontvangen van de brief aan de minister. Dit afschrift kan vervolgens als bijlage bij de aanvraag worden opgenomen.

PS worden geïnformeerd met een GS-brief.

4 Participatie en rolneming

De primaire verantwoordelijkheid voor een aanvraag Regio Deal ligt bij de regio, respectievelijk de gemeente. De provincie heeft een stimulerende, faciliterende en verbindende rol gehad bij de totstandkoming van de aanvragen Regio Deal.

Indien de aanvraag Regio Deal Delft door het Rijk wordt gehonoreerd, zullen bedrijfsleven, onderwijs, maatschappelijke instellingen en inwoners ook worden betrokken bij de uitwerking.

5 Communicatiestrategie

n.v.t.